

dijo čebele, ki sem jim matico vzel, v panjeve, katere poboljšati hočem, pokladal in potem zopet prazne satove iz panjev jemal, naredim pa naravnost tako-le: Ko sat s čebelami vred iz brezmatičnega panja vzdignem, grem ž njim pred ulnjak, vtaknem letvico ali satovno diljico v žrelo panju, kateremu hočem čebel pridati, in sicer tako, da je diljica spodaj in sat zgoraj; čebele se začnejo mirno v panj preseljevati, ravno tako, kakor bi prišle iz panja, kateri je matico zgubil; ko je sat prazen, ga pa proč vzamem.

Kdor pa na ta način panjevom čebele dodaja, naj to zgoda j zjutraj, ali pa že bolj na večer stori, kedar čebele iz panjev na pašo ne leté, zakaj ko bi panjevom med tem, ko čebele zeló na pašo gredó, tako satnike v žrela vtikoval, bi s tem čebele v njihovih opraviilih zadrževal in begal.

Ravno tako, kakor sem zdaj povedal, delam tudi v jeseni, kedar hočem plemenjakom, katere čez zimo pustim, kaj čebel pridati. Pripravim namreč nekatere dzierzonzizirane panjeve, in va-nje polno praznih satov obesim, potem vzdigujem sat za satom iz panjev, katere hočem podreti, in ometam čebele v prazne satove, z medom napolnjene satove pa v druge prazne panjeve pokladam, da potem z médmetalnico strd iz njih izmečem, ali pa z médom napolnjene čez zimo prihranim, kakor mi kaže. Tako ometam čebele v panj, kateri je poln praznih satov tako dolgo, da je poln čebel. Na to mi ni treba paziti, če tudi iz kacih 3 ali 4 panjev čebele skupaj pridejo; ker so namreč vse čebele iz obojenih panjev vzete, zato se tudi med sabo ne skoljejo, le samo matice si pomore in le eno si ohranijo. Drugi ali tretji dan, zjutraj ali pa na večer, kakor mi čas pripusti, poiščem še tisto matico, in potem začnem diljice satov, na katerih vse polno čebel sedi, plemenjakom v žrela utikovati, dam enemu en sat, drugemu dva itd., kakor se mi potrebno zdi, in kakor hočem kateremu plemenjaku več ali manj čebel dodati.

(Dalje prihodnjič.)

Slovstvene stvari.

Jezikoslovna drobtinica.

Ali naj pridevnike (adjektive) od zemljepisnih lastnih imen pišemo z veliko začetno malo črko ali z malo?

Pisatelji slovenski zeló omahujejo o tem, kako naj bi pisali gori imenovane pridevnike, ali z veliko ali malo začetno črko, zato jih piše ta z veliko, ta z malo. „Novice“ isto guganje med velikimi in malimi začetnicami vidijo tudi v pisavi družih Slovanov. In vendar bilo bi želeti nekake stabilite.

Zato so se „Novice“ obrnile do svojega prijatelja in strokovnjaka v jezikoslovnih zadevah g. Cigaleta, čegar nasvete one zmirom rade poslušajo, naj jim kaj temeljitega pové o tem vprašanji, in dobile so od njega sledeča razjasnila:

„Na Vaše prijateljsko vprašanje, kako jaz menim o pisanji pridevnikov od zemljepisnih lastnih imen bodi deželskih ali národnih, bodi mestnih in drugih, je li bolje pisati jih z malo ali z veliko začetno črko, ne morem odgovoriti družega, nego da tukaj — kakor je podoba — gospoduje največ pisateljska individualnost, da ne rečem, sama slučajnost. Ni gotovega pravila, katerega prestop bi bil brezuveten pogrešek, niti so se dozda Slovani v katerem zedinili.

Miklošič v staroslovenskem slovarji piše z malo začetnico i samostavnike i pridevnike, n. pr. bl'garin, bl'garsk, carigrad, carigradsk, rim, rimsk. Na-nj se torej ne more sklicavati, kdor pridevnike z

malo, a take samostavnike z veliko črko začenja ter piše: Bolgar, bolgarsk, Carigrad, carigradsk, Rim, rimsk.

Kar se tiče samostavnih lastnih imen, pišejo jih dandanes vsi Slovani z veliko začetnico, vendar v pisanji pridevnikov se močno ločijo.

Ako pogledamo na naše brate na jugu, najdemo, da je Vuk Štefanović pisal obe vrsti takih pridevnikov z veliko začetnico, na priliko: Srbski jezik, Ugarski kralj, Rimsko naselje itd.

Izvrstni Daničić piše pridevnike od narodno-deželskih imen z malo, a pridevnike od mestnih imen rajši z veliko črko. Drugi nekateri Srbi pišejo oboje z malo. Hrvatje kažejo isto needinost, če pogledamo na pr. „Rad jugosl. akademije.“ Kurelac se je držal Vukovega načina; Rački, Šulek i. dr. pišejo obe vrsti takih pridevnikov z malo začetnico, sloveči geograf Matković piše zdaj tako, zdaj drugače.

Čehi pišejo, kakor se komu zdi; vendar veljá mnogim to pravilo, da se pridevniki prve vrste pišejo z malo, a pridevniki druge vrste z veliko začetnico, na pr. kranjsko platno, Tržiški slamnik.

Rusi so nedavno še pisali tako, kakor sem gori rekel o Vuku, da je pisal, ali zdaj premaguje nasprotni način, po katerem se oboji taki pridevniki pišejo le z malo črko. Isto se sme trditi tudi o Poljakih, ki že dolgo tako pišejo, a nekda j so tudi drugače pisali.

Ako se tedaj hočemo ravnati po tem, česar se pretežna večina Slovanov današnji dan poprijemlje, moramo pisati vse take pridevnike z malo začetnico, kjer ne opravljajo službe samostavnikov, kakor na pr. če rečemo: Ogerska, Kranjska.

Vendar tukaj ima ozir na primernost, na to, kaj je „oportun“, svoje opravičeno mesto, in ta nam utegne drugače svetovati. Ako se v Miklošičevem načinu pisanja vidi neka logika, da piše brez razložka vse besede z malo začetnico, smemo nasproti reči, da je tudi logičneje pisati še pridevnik z veliko črko, kakor se tudi pridevnik na — ov od osebnih imen, — da si je le svojivni pridevnik, kakor so óni, — piše z veliko črko, na priliko Dušanov zakonik, Platonova filozofija.

Doslednost do zadnje pike bi se pa dala najlaglje ohraniti po Vukovem pravilu. In da ozir na toliko važno razločnost in razumnost sploh svetuje rabiti tukaj veliko začetnico, kdo bi temu ne pritrdil?

Že pri znanih imenih človeku dobro dé, če ga že sama črka spominja in napotuje, koliko bolj je koristno pisati tako pridevnike od imen, ki utegnejo čitatelju biti celó neznana, kakor če vzamejo, na pr. pridevnike: breški, otavski, spiški, volarski, vranjski, zakupski, zdobski itd.

In kaj še le da rečemo o takih lastnih imenih, katera pisana z malo črko služijo za splošna imena stvari, na priliko, Dolina, Dobrava, Dvor, Grad, Jezero, Ledine, Njive, Otok, Planina, Polje, Potok, Zagorje, n. pr. kdor piše pridevnik z malo črko, temu je na pr. „planinsko maslo“ maslo na planinah (auf der Alm) narejeno ali pa tudi maslo v Planini kupljeno, nima torej razložka. Tako bi: podgorski, zagorski, zaloški itd. po oni pisavi lahko pomenilo reči pod goro, za goro, za logom bivajoče, ali pa iz krajev: Podgora, Zagorje, Zalog imenovanih. Jaz torej mislim, da bi pridevnike vsaj od imen mest, trgov in vasi in tako tudi gorá in vodá in podobnih bilo primerneje pisati z veliko začetno črko.“